МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

Полтавська державна аграрна академія **Факультет обліку та фінансів**

МАТЕРІАЛИ

III Міжнародної науково-практичної конференції

«ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ»

21 квітня 2021 р.

м. Полтава

УДК 657:005.3
П 78

Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю : матеріали ІІ Міжнар. наук. – практ. конф. (м. Полтава, 21 квітня 2021 р.) / за ред. Пилипенко К. А. Полтава : ПДАУ, 2021. 914 с.

Посвідчення УкрІНТЕІ № 55 від 21.01.2021 р.

Затверджено до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою факультету обліку та фінансів
Полтавської державної аграрної академії
(протокол № 9 від 19.04.2021 р.)

Матеріали конференції спрямовані на науковий пошук, узагальнення та розроблення рекомендацій щодо можливих шляхів вирішення основних проблем розвитку обліку, аудиту та оподаткування підприємств в умовах сьогодення.

Тексти матеріалів тез подані в авторській редакції. Відповідальність за точність, достовірність і зміст поданих матеріалів несуть автори. Редакційна колегія може не розділяти поглядів деяких авторів на ті чи інші питання, розглянуті на конференції.

© Полтавська державна аграрна академія, 2021
Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

Редакційна колегія

Валентина АРАНЧІЙ Іванівна – кандидат економічних наук, професор, ректор Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, Україна).

Олена ВОРОНОВСЬКА - к.е.н., профессор факультету економіки та управління Хулунбуирського университету (г. Хайлар, КНР)

Людмила ДОРОГАНЬ-ПИСАРЕНКО – кандидат економічних наук, професор, декан факультету обліку та фінансів, професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, Україна);

Валерій ЖУК – доктор економічних наук, професор, член-кореспондент Національної академії аграрних наук України, заслужений діяч науки і техніки України (м. Київ, Україна);

Владислав ЗЕЛІКМАН – кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри обліку і аудиту Національної металургійної академії України (м. Дніпро, Україна);

Тетяна МАРЕНИЧ– доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри обліку та аудиту ХНТУСГ імені Петра Василенка (м. Харків, Україна).

Лариса МАРМУЛЬ – заслужений працівник освіти України, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, Університет Григорія Сковороди в Переяславі (м. Переяслав, Україна)

Тетяна МЕЛІХОВА - д.е.н., професор, Завідуючий кафедрою обліку, аналізу, оподаткування та аудиту Інженерного навчально-наукового інституту Запоріжського національного університету

Володимир МЕТЕЛИЦЯ - доктор економічних наук, директор Інституту обліку та фінансів Національного наукового центру «Інститут аграрної економіки» НААН (м. Київ, Україна);

Інна НАЗАРЕНКО – доктор економічних наук, професор кафедри обліку і оподаткування Сумського національного аграрного університету (м. Суми, Україна);

Катерина ПИЛИПЕНКО – доктор економічних наук, доцент, професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, Україна);

Валерій ПЛАКСІЄНКО – академік АЕНУ, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю Полтавської державної аграрної академії (м. Полтава, Україна);

Оксана ПРОКОПИШИН – к.е.н., доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного аграрного університету (м. Львів, Україна);

Наталія ТАНКЛЕВСЬКА – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та фінансів Херсонський ДАЕУ (м. Херсон, Україна);

Тетяна ЧЕРНЯВСЬКА – доктор наук, професор, Державна вища професійна школа в Коніні (м. Конін, Польща);

Світлана ЩЕРБАТЮК – кандидат економічних наук, доцент, декан факультету бухгалтерського обліку Гродненського державного аграрного університету (м. Гродно, Республіка Білорусь);

Артур ЗИМНІЙ– доктор наук, професор, ректор Державної вищої професійної школі в Коніні (м. Конін, Польща);

Рафаел ЧІЛОЧІ – доцент, декан факультету економічного інжинірингу та бізнесу Технічний університет Молдови (м. Кишинів, Молдова).

© Полтавська державна аграрна академія, 2021
© Кафедра бухгалтерського обліку та економічного контролю

СУЧАСНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ПОДАТКОВОЇ ПОЛІТИКИ МІСЦЕВИХ ГРОМАД
Танклевська Н.С. 635
ФІНАНСОВІ ВАЖЕЛІ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ
Тютюнник Ю. М., Тютюнник С. В. 639
ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ ЗА АКТИВАМИ ТА КОЕФІЦІЄНТА ЙМОВІРНОСТІ ДЕФОЛТУ
Цвирко А., Наумчик Е. 642
АУДИТ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ БЕЛАРУСЬ
Ци Юн Лю 646
ЦИФРОВОЙ ЮАНЬ - НОВЫЕ МИРОВЫЕ ДЕНЬГИ
Чумак В., Бражник Л. 651
ФІНАНСОВО-АНАЛІТИЧНА РОБОТА НА МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ТА НАПРЯМИ ЇЇ УДОСКОНАЛЕННЯ

СЕКЦІЯ 6
МАРКЕТИНГ: ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ

Sami C. P., Flehantova A. L. 657
GLOBAL BRANDS AND ITS ROLE IN THE ACTIVITIES OF TNC'S
Басій І. 660
СТОРІТЕЛІНГ: РОЗКРИТТЯ ПОНЯТТЯ І ПОРАДИ ДЛЯ ВИКОРИСТАННЯ У РІЗНИХ СФЕРАХ БІЗНЕСУ
Борисова Т.М. 663
АКТУАЛЬНІ ТРЕНДИ МАРКЕТИНГУ У СФЕРІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ
Борисяк О., Кипка О. 666
РОЛЬ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У МАРКЕТИНГОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА
Вальчук В.О. 669
ПРОБЛЕМИ МАРКЕТИНГУ У КОНТЕКСТІ ПАНДЕМІЇ COVID-19
Ганас Л., Радченко Я. 674
ОСОБЛИВОСТІ РЕКЛАМИ В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ
Дядюра А. В. 678
ВІСІМ ПОКАЗНИКІВ МАРКЕТИНГОВОЇ КРИЗИ
Диченко С.Ю. 683
МАРКЕТИНГ: ІСТОРІЯ ТА ПРОБЛЕМИ СЬОГОДЕННЯ
Ли Пин 687
ФЕНОМЕН «ДЕРЕВЕНЬ ТАОВАО
Овечкіна О., Жєрдєва О. 692
СТЕЙКХОЛДЕРСЬКИЙ МАРКЕТИНГ: СУЧАСНИЙ АСПЕКТ
Подра О. 696
ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ СИСТЕМИ ПЛАНУВАННЯ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ
Пурас Т.В., Голей Ю.М. 700
МАРКЕТИНГОВІ СТРАТЕГІЇ ПІДПРИЄМСТВ ГОТЕЛЬНОГО БІЗНЕСУ

УДК 336.7

Ю. М. Тютюнник, к.е.н., доцент,
професор кафедри економічної теорії та економічних досліджень,
С. В. Тютюнник, к.е.н., доцент,
професор кафедри бухгалтерського обліку та економічного контролю,
Полтавська державна аграрна академія
(м. Полтава, Україна)

ЗАГАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КРЕДИТНОГО РИЗИКУ ЗА АКТИВАМИ ТА КОЕФІЦІЄНТА ЙМОВІРНОСТІ ДЕФОЛТУ

Анотація: розглянуті економічний зміст, компоненти та принципи визначення кредитного ризику за активами, наведені діапазони значень коефіцієнта ймовірності дефолту боржника – юридичної особи залежно від виду економічної діяльності та класу кредитоспроможності.

Ключові слова: кредитний ризик, ймовірність дефолту, втрати в разі дефолту, експозиція під ризиком, коефіцієнт ймовірності дефолту боржника – юридичної особи.

Відповідно до вимог «Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями» (далі – Положення № 351) банк із метою визначення можливих втрат (збитків) невиконання боржником/контрагентом зобов'язань здійснює оцінювання кредитного ризику за всіма активними банківськими операціями. До таких операцій належать усі види кредитних операцій, операції з розміщення коштів на кореспондентських рахунках в інших банках, операції з придбання цінних паперів, дебіторська заборгованість, у тому числі дебіторська заборгованість за господарською діяльністю, інші активні банківські операції, уключаючи нараховані за всіма цими операціями доходи [1].

Кредитний ризик (CR) – розмір очікуваних втрат (збитків) (EL) за активом унаслідок дефолту боржника/контрагента. Дефолт боржника/контрагента – стан у відносинах між банком і боржником/контрагентом, що характеризується ознаками, визначеними в розділі XVII Положення № 351.

Компонентами кредитного ризику є [1]:

а) ймовірність дефолту (PD) – компонент (коефіцієнт) розрахунку розміру кредитного ризику, що відображає ймовірність припинення виконання

боржником/контрагентом своїх зобов'язань;

б) втрати в разі дефолту (LGD) – компонент (коефіцієнт) розрахунку розміру кредитного ризику, що відображає рівень втрат (збитків) унаслідок дефолту боржника/контрагента;

в) експозиція під ризиком (EAD) – компонент розрахунку розміру кредитного ризику, що відповідає боргу за активом, який перебуває під ризиком дефолту боржника/контрагента.

Банк визначає кредитний ризик за активами з дотриманням таких принципів [2, с. 287-289]:

- переваги сутності здійснюваних банком активних операцій над їх формою;
- своєчасності та повноти виявлення кредитного ризику;
- адекватності оцінки розміру кредитного ризику;
- застосування банком способів (методів) зниження кредитного ризику;
- урахування власного досвіду банку під час оцінки кредитного ризику;
- достатності та адекватності розроблених банком внутрішніх положень.

Банк із метою розрахунку розміру кредитного ризику за активом відповідно до вимог Положення № 351 та внутрішньобанківського положення визначає значення кожного з компонентів кредитного ризику (PD, LGD та EAD) залежно від виду боржника/контрагента [юридична особа (крім банку та бюджетної установи), фізична особа, бюджетна установа, банк, боржник – емітент цінних паперів], виду активу, виду забезпечення, валюти боргу (національна або іноземна), способу оцінки активу (на індивідуальній або груповій основі).

Зокрема, банк визначає значення коефіцієнта ймовірності дефолту боржника – юридичної особи згідно з додатком 9 до Положення № 351 виходячи зі скоригованого класу боржника (табл. 1).

Отже, якщо, наприклад, боржник – юридична особа відноситься до секції А і має клас боржника 3, то ймовірність його дефолту коливається від 2,4 до 4,8 %. Банк під час визначення точного значення коефіцієнта ймовірності дефолту боржника – юридичної особи в межах установленого діапазону також ураховує:

- динаміку фактичних значень інтегрального показника фінансового стану;

- якість менеджменту боржника – юридичної особи;

- наявність та активність ринків збуту продукції;

- наявність та стан виконання бізнес-плану;

- інші події та обставини, що можуть впливати на припинення виконання боржником своїх зобов'язань.

Таблиця 1

Діапазони значень коефіцієнта ймовірності дефолту (PD) боржника – юридичної особи [2, с. 290]

Клас боржни- ка – юридичної особи	Діапазони значень коефіцієнтів PD				
	сільське господарство, лісове господарство та рибне господарство: секція А	добувна промисловість і розроблення кар'єрів, переробна промис-ловість, будівництво: секції B, C, F	оптова та роздрібна торгівля; ремонт автотранспортних засобів і мотоциклів: секція G	фінансова та страхова діяль-ність, операції з нерухомим майном, професійна, наукова та техніч-на діяльність, діяльність у сфері адміністративного та допоміжного обслуговування: секції K, L, M, N	інші: секції D, E, H, I, J, O, P, Q, R, S, T, U
1	0,005- 0,013	0,005-0,022	0,005-0,018	0,005-0,030	0,005-0,024
2	0,014- 0,023	0,023-0,044	0,019-0,03	0,031-0,051	0,025-0,041
3	0,024- 0,048	0,045-0,086	0,031-0,06	0,052-0,069	0,042-0,059
4	0,049- 0,09	0,087-0,11	0,061-0,09	0,07-0,09	0,06- 0,10
5	0,10- 0,14	0,12-0,17	0,10-0,14	0,10-0,12	0,11- 0,14
6	0,15- 0,18	0,18-0,20	0,15-0,21	0,13-0,16	0,15- 0,19
7	0,19- 0,25	0,21-0,29	0,22-0,27	0,17-0,21	0,20- 0,24
8	0,26- 0,32	0,30-0,38	0,28-0,38	0,22-0,29	0,25- 0,32
9	0,33- 0,99	0,39-0,99	0,39-0,99	0,30-0,99	0,33- 0,99
10	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0

Порядок урахування впливу такої інформації в межах передбаченого Положенням № 351 для боржника – юридичної особи діапазону банк визначає у внутрішньобанківському положенні.

Список використаних джерел:

1. Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями: постанова Правління Національного банку України від 30 червня 2016 р. № 351. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0351500-16 (дата звернення 10.06.2020).

2. Тютюнник Ю. М., Дорогань-Писаренко Л. О., Тютюнник С. В. Фінансовий аналіз : навч. посіб. Полтава: Видавництво ПП «Астрая», 2020. 434 с.